

РЕШЕНИЕ

№ 105

гр. П., 25.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – П., ПЪРВИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на шести март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Атанас Кобуров

при участието на секретаря Вера Сухарова
като разглежда докладваното от Атанас Кобуров Гражданско дело № 20221230100731 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 422 ГПК и е образувано по искова молба от „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, с ЕИК: 131001375, със седалище и адрес на управление гр.София, район „Витоша“, ж.к.„Малинова долина“, ул.”Рачо Петков-Казанджията” № 4-6, представлявано от Райна Миткова – Тодорова – управител, чрез пълномощника адвокат Н. К., АК – Стара Загора, с адрес за призоваване гр.Стара Загора, ул.”Цар Иван Шишман“ № 77, ет.2, против В. С. Ш., ЕГН: *****, с адрес гр.П., ул.”Ч.” № 9.

В исковата молба се сочи, че на 16.08.2019 г. е сключен Договор за потребителски паричен кредит № 3814259 между „Уникредит Кънсюмър Файненсинг“ ЕАД (с предишно наименование „Уникредит Кларима“ АД) и В. С. Ш., ЕГН: *****, по силата на който договор кредиторът е отпуснал на кредитополучателя потребителски паричен кредит в размер на 10 100 лв. (десет хиляди и сто лева), при размер на годишния лихвен процент към датата на сключване на договора 6,99 %, а ГПР в размер на 9,88 %. Съгласно договора ответницата се е задължила да погасява задължението си по кредита на 72 месечни вноски, с последна месечна вноска на 07.08.2025 г. След усвояване на кредита, кредитополучателят е изпълнявал поетото с договора задължение, но в по-късен момент е преустановил внасянето на месечните погасителни вноски по кредита.

Излагат се твърдения, че на основание сключен Договор за продажба и прехвърляне на вземания (цесия) от 17.12.2021 г. и приложенията към него между „Уникредит Кънсюмър Файненсинг“ АД, с ЕИК 175070632 и „ЕОС Матрикс“ ЕООД, с ЕИК: 131001375, задължението на В. С. Ш., ЕГН: *****, произтичащо от Договор за потребителски паричен кредит № 3814259 от 16.08.2019 г. е изкупено от „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД. В изпълнение на задължението си съгласно чл. 99 ЗЗД да уведоми длъжника за прехвърленото вземане, цедента „Уникредит Консюмър Файненсинг“ е упълномощил цесионера „ЕОС Матрикс“ ЕООД да извърши уведомяването от името на цедента и за негова сметка. Сочи се, че след подаване на възражението по чл.414 ГПК в заповедното производство, длъжникът е уведомен надлежно за извършената цесия, съгласно разпоредбите на чл. 99 ЗЗД и за предсрочна

изискуемост на кредита.

В тази връзка се иска от съда да постанови решение, с което да признае за установено, че В. С. Ш., с ЕГН: ***** дължи на „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, ЕИК: 131001375, гр. София, сумата от 2 215,58 лв. (две хиляди двеста и петнадесет лева и петдесет и осем стотинки), от които: главница – 1 573,13 лв., частично претендирана главница за вноски с настъпил падеж за периода от 07.05.2021 г. до 07.04.2022 г. включително; договорна лихва – 495,19 лв., частично претендирана лихва за вноски с настъпил падеж за периода от 07.05.2021 г. до 07.04.2022 г. включително; лихва за забава – 147,26 лв. /за претендираната главница/ за периода от 07.05.2021 г. – начална дата на забава до дата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК, дължими по Договор за потребителски паричен кредит № 3814259 от 16.08.2019 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на Заявлението по чл. 410 ГПК в съда, до окончателното изплащане на сумата.

Прави се искане за присъждане на сторените в заповедното производство, както и в настоящото исково производство разности.

Изпълнена е процедурата по чл. 131 ГПК, като в рамките на едномесечния срок за отговор на исковата молба, такъв е постъпил от процесуалния представител на ответницата, с който се изразява становище за недопустимост, неоснователност и незаконосъобразност на предявените искове. Оспорва се, че между страните е възникнало валидно облигационно правоотношение, като се сочи и невъзможност за изпълнение на задължението. Процесуалният представител на ответницата излага, че съгласно представените с отговора документи (Етапна епикриза и ТЕЛК решение от МБАЛ) последната страда от психично заболяване – Параноидна шизофрения, непрекъснато протичане, устойчив дефицит, като е установено, че началото на психичните проблеми е през лятото на 2007 г., с промяна в поведението и полиморфната симптоматика на фона на маниоподобно поведение. Соци, че въпреки провежданото редовно амбулаторно лечение по отношение на ответницата не е постигната терапевтична ремисия, както и че за времето месец юли-август 2021 г. и месец януари 2022 г., Ш. е била настанена за лечение в специализирано болнично заведение. Изразява становище, че поради психичното заболяване на ответницата, датиращо от 2007 г., към момента на сключването на процесния договор за потребителски паричен кредит същата е била невменяема и не е могла да разбира и ръководи действията си, поради което не е възникнало валидно облигационно правоотношение между страните и договорът, сключен между тях е унищожаван на основание чл.27 ЗЗД във вр. с чл.31 и чл.32 ЗЗД. Допълва, че към настоящия момент ответницата продължава лечението си, но е в невъзможност да работи и да се грижи за себе си, както и че поради влошеното си здравословно състояние същата няма възможност за заплаща дължимите вноски по кредита. Посочва, че са предприети действия по поставянето на ответницата под пълно или частично запрещение и назначаване на настойник на същата, с което и мотивира искането си за спиране на настоящото производство на основание чл.229, ал.1, т.3 ГПК.

В съдебно заседание ищцовата страна не се представлява, от процесуалния представител на същата са депозиран молби, с които поддържат предявените искове.

Ответницата не се явява, представлява се от упълномощен представител, който оспорва предявените искове, моли за тяхното отхвърляне поради унищожаваност на процесния договор за кредит.

Съдът, като прецени относимите доказателства и доводите на страните, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

По исковете по чл. 422, ал. 1 от ГПК във вр. с чл. 79, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД и чл. 240, ал.1 от ЗЗД и чл. 86 от ЗЗД, в тежест на ищеца е да докаже, че между цедента и ответника е възникнало валидно правоотношение по договор за заем, по което заемодателят е предоставил на ответника посочената сума, а последният се е задължил да я върне в посочения срок, както и че вземането е прехвърлено на ищеца въз основа на валидно сключен договор за цесия, за което длъжникът е бил надлежно уведомен. В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да установи погасяване на

задълженията на падежите, за който не сочи доказателства. В тежест на ответника е да установи правоизключващите си възражения.

По делото не се спори, а и видно от приложените писмени доказателства, между "Уникредит Кънсюмър Файненсинг" ЕАД и ответника е сключен Договор за потребителски кредит № 3814259 от 16.08.2019 г. по силата на който "Уникредит Кънсюмър Файненсинг" ЕАД /с предишно наименование „Уникредит Кларима“ АД/ като кредитодател се задължава да отпусне на ответника като кредитополучател сумата от 10 100 лв. Връщането на последната е разсрочено на 72 погасителни вноски, всяка в размер от 182,82 лв., с краен срок на договора 07.08.2025 г. и ГПР от 9,88 %. Според чл. 6 от ОУ на договора потребителят дължи заплащането на лихва, съобразно приложимия към съответния период на олихвяване променлив ГЛП. Последния е сборът от Референтен лихвен процент (осреднен депозитен индекс, изчисляван на база лихвената статистика на БНБ и публикуван ежесечно на страницата на УКФ) + надбавка. Към датата на сключване на договора ГЛП възлиза на 6,99 %. Съгласно чл. 12, ал. 1 от ОУ при забава в плащанията потребителят дължи обезщетение в размер на годишната законна лихва, разделена на 360 дни за всеки ден забава, изчислена върху просрочената дължима главница. Според чл. 12, ал. 2 от ОУ УКФ има правото на прекрати едностранно кредитното правоотношение с потребителя и да обяви всички вземания, в т. ч. изтекли и непогасени вноски, остатъчна главница, остатъчни лихви, лихвите за забава, такси и комисионни за предсрочно изискуеми в пълен размер при просрочие и/или неплащане на две последователни погасителни вноски по кредита (главница и лихви) при условие, че просрочените вноски не бъдат погасени в двуседмичен срок, считано от датата на падежа.

След като се установи наличието на облигационно правоотношение, съдът следва да даде отговор на въпроса за наличие на основание за унищожаване на същото на основание чл. 31, ал. 1 от ЗЗД, с оглед наведеното от процесуалния представител на ответника възражение с отговора на исковата молба. Разпоредбата на чл. 32, ал. 3 от ЗЗД предвижда правото на ответника по иск за изпълнение, какъвто е настоящият случай, да поиска унищожаване на договора чрез възражение дори и след изтичането на давността. В процесната хипотеза, давността за предявяване на конститутивен иск със същия предмет е изтекла, но според горепосочената разпоредба това не изчерпва възможността на ответника да защити своите материални права по насочения срещу иск. В тази връзка и с оглед изричното позоваване на наличието на порок при сключване на сделката от самия ответник като страна по нея в съответствие с изискванията на чл. 32, ал. 1 от ЗЗД, съдът намира възражението за унищожаване на договора за допустимо.

Основанието за унищожаемост по чл. 31, ал. 1 от ЗЗД е налице тогава, когато едната страна **макар и дееспособна**, към момента на сключване на атакуваната сделка, **не е могла да разбира или да ръководи действията си**.

Определящо е състоянието на лицето към момента на извършване на сделката и по-специално - дали това състояние е било такова, че да позволи на сключилия сделката - да действа съзнателно и разумно, така че да може свободно, без външна намеса да формира и да изрази волята си. Преценката е предоставена на съда. При извършването ѝ тъй като се касае за дееспособно лице - съдът е длъжен да съобрази всички съотносими, установени към релевантния момент обстоятелства, които биха били от значение за формиране на волята за осъществяване на процесната сделка - възраст, здравословно състояние, начин на живот, различни зависимости, включително и от трети лица и други. Затова - при преценката си, решаващият орган следва да отчете значението на всички ангажирани по делото доказателства /писмени документи, свидетелски показания, експертизи, обяснения на страните/, съобразно изискванията на чл. 235 и сл. от ГПК /Решение № 698 от 12.01.2011 г. на ВКС по гр. д. № 14/2010 г., III г. о., ГК/.

Във връзка с твърденията за наличие на основание за унищожаване на договора за кредит е представена по делото Етапна епикриза, изготвена от „ИПСИМ по психиатрия – д-р Георги Димитров“ гр. Благоевград, в резултат на прием на

ответницата на 02.06.2022 г. в медицинското заведение, където същата е лекувана след влошаване на психичното ѝ състояние, уточнено още през 2007 г. с диагноза „Параноидна шизофрения“.

Според епикризата се касае за лице с уточнена психиатрична диагноза, с начало на проблеми през лятото на 2007 г., с промяна в поведението и полиморфна симптоматика на фона на маниоподобно поведение. С провежданото редовно амбулаторно лечение не е постигната терапевтична ремисия.

По повод обостряне на състоянието ѝ, през м.юли-август 2021 г. ответницата е била приета за лечение в ЦПЗ Благоевград.

През м.януари 2022 г. същата е хоспитализирана за втори път в лечебното заведение след остра криза. Психичното заболяване е с непрекъснато протичане и обуславя промяна на личността с емоционално-волеви дефицит.

Прието като доказателство по делото е и ЕР на ТЕЛК № 1451 от 03.06.2022 г., с което ответницата е освидетелствана с 60 % трайно намалена работоспособност с посочено общо заболяване „Параноидна шизофрения. Непрекъснато протичане. Устойчив дефицит.“.

Като доказателство по делото съдът е приобшил и заключението на изготвената комплексна съдебно-психиатрична и съдебно-психологична експертиза изготвена по гр.д.№ 912/2022 г. по описа на ОС-Благоевград.

Вещите лица, по която дават заключение, че ответницата В. Ш. страда от параноидна шизофрения с непрекъснато протичане, устойчив дефицит, както и хронично простираща психотична симптоматика, установена още през 2007 г.. Волевите нарушения, които излизат далеч извън границите на нормата, както и мисловните и възприятно представните нарушения на освидетелстваната са причина тя да не може да ръководи своите действия и постъпки, да не може да защитата своите интереси, да не изразява правно валидно воля. Посочено е още, че психичната годност на лицето не позволява да разбира свойството на обичайните предмети и явления, действия свързани с бита ѝ, но не и по-сложни такива, свързани с комуникацията с други хора, сключване на договори, посещаване на институции, заплащане на задължения. Тя има нарушена способност да ръководи постъпките си, поради значими волеви разстройства, които варират от хипобулия, към импулсивност, до парабулия. Мисловните ѝ разстройства, възприятно-представните и волевите такива са причина тя да не може или да е силно затруднена да формира воля.

С Решение № 496 от 07.08.2023 г. по Гр.д. № 912/2022 г. по описа на Окръжен съд гр. Благоевград, влязло в сила на 09.09.2023 г., ответницата Ш. е поставена под пълно запрещение. В решението е посочено, че ответницата страна от психиатрично заболяване – Параноидна шизофрения, Непрекъснато протичане, Устойчив дефицит, като от дълги години е категорично диагностицирана, но с годините лечението не е протекло адекватно, поради което и психическото състояние на лицето значително се е вложило. Заболяването е с голяма давност и непрекъснато протичане. Изложено е още, че поради въздействието на болестта върху психиката на В. Ш., същата е лесна за манипулиране и може да бъде измамена или подведена от трети недобросъвестни лица с цел да ѝ бъдат отнети имуществени блага. Ответницата е неспособна да се справи успешно дори с елементарни житейски ситуации, търси изход от безсилието си и варианти за спасение, които обаче са обективно невъзможни. Постоянната и тревожност и когнитивните промени на личността ѝ водят до безперспективност, до липса на воля и до нежелание да предприема каквото и да било. Същевременно същата е непредсказуема в поведението си и може да предприеме необмислени действия, без оглед на последствията си, каквито са например – вземането на парични заеми на нейно име, които ответницата след това не може да погасява.

Баирайки се на всичко изложено по-горе, съдът намира за доказано, че към момента на сключване на договора, В. С. Ш. не е могла да разбира и ръководи постъпките си, макар формално да не е била поставена под запрещение.

Видно от горепосочените писмени доказателства, същата страда от психично заболяване – Параноидна шизофрения, която не ѝ позволява да се ориентира свободно

в по-сложни и комплексни ситуации, особено когато са налице съществени детайли, каквито безспорно има при сключване на договори за кредит. Ответницата не може пълноценно да се грижи за себе си, да разбира в детайли свойството и значението на действията си и информирано да ръководи постъпките си, а са й необходими непрекъснати и дозирани контрол, подкрепа и грижи в ежедневен план, както е отбелязано в горепосоченото решение. Действително, правните последици от поставянето на едно лице под запрещение действат в бъдеще. Съдебното решение при този случай има конститутивен характер, тъй като създава различно правно положение в сравнение със съществуващото преди. С това решение не се обявяват правни последици, които по-рано са съществували, а се създава друго, ново правно положение.

Несъмнено обаче съществува възможност причината за запрещението на едно лице да е съществувала по време, отдалечено от поставянето под запрещение и това е от особено значение с оглед възможността да бъдат унищожени сделките, които лицето е сключило в състоянието си на недееспособност, какъвто е и настоящият случай според съда.

В хода на производството освен горепосочените писмени доказателства не са ангажирани други такива, сочещи състоянието на лицето към датата на сключване на договора. Представените документи са изготвени след това. Въпреки това обаче продължителността на установено болестно състояние не е от решаващо значение в хипотезата на чл. 31, ал. 1 от ЗЗД, но е от значение степента на психичните нарушения, интензитетът и механизма на проявата им. Не е изключено лицето да е в невъзможност за съзнателна оценка и разумно действие поради болестно състояние с голяма давност, което не е било своевременно констатирано медицински. При някои, но не при всички заболявания и с оглед вида и степента им съдът може да направи достатъчно обоснован логически извод, че щом по медицински критерии лицето не е било в състояние да разбира и ръководи постъпките си изобщо, тази невъзможност се проявява и в конкретния изследван по делото момент, но само ако засвидетелстваното медицински състояние е трайно, а проявленията му засягащи критично съзнанието или волята са установени като постоянни, без ремисии /Решение № 144 от 14.12.2018 г. на ВКС по гр. д. № 5100/2017 г., III г. о., ГК/. Безспорно е установено, че ответницата страда от психично заболяване, което не му позволява да се ориентира свободно в по-сложни ситуации. Това състояние е хронично и необратимо. Съдът намира, че към датата на сключване на договора това болестното състояние, предвид естеството му, е било налице и не му е позволявало самостоятелно да охранява своите лични и имуществени интереси. За съда няма основание да приеме, че психичното заболяване се е породило след сключването на договора, както и че към 16.08.2019 г. лицето не е имало дефицити в психическото си състояние. Следва да се има предвид, че от датата на сключване на договора до предприемане на действия и установяване на неговото състояние не е изминал дълъг период на време, през който да е настъпила евентуална промяна в едно хронично и необратимо заболяване.

В подкрепа на извода за наличие на порок на волята у ответницата е и установеното, че след влошаване на състоянието ѝ, близките са инициирали производство за поставянето ѝ под запрещение, приключило с решението по гр. д. № 912/2022 г. по описа на ОС-Благоевград.

С оглед изложеното, съдът намира, че договорът за кредит от 16.08.2019 г. е сключен от формално дееспособно лице към онзи момент, което обаче не е било способно по същото време в пълна степен да разбира свойството и значението на извършеното, което обуславя основателност на възражението за унижожаемост на договора на основание чл. 31, ал. 1 от ЗЗД.

По изложените мотиви, съдът намира възражението за основателно, поради което, зачитайки отпадането с обратна сила на правния ефект на сделката и липсата на валидно облигационно отношение между страните, предявеният иск за установяване дължимост на процесните главница и лихви по договор за предоставяне на паричен кредит се явява неоснователен и подлежи на отхвърляне.

По разностките:

При този изход на спора право на разноски има ответникът.

Видно от представения по делото договор за правна помощ, същото е оказано безплатно на ответника, на основание чл. 38 ЗА. Съгласно ал. 2 от тази разпоредба, ако в производството насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът има право на адвокатско възнаграждение, като съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 и осъжда другата страна да го заплати. С оглед това правило и с оглед изхода на делото, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК във връзка с чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1/2004 г., ищцовата страна следва да бъде осъдена да заплати на адв.И. 3. от АК-Благоевград, сумата от 621,56 /шестстотин двадесет и един лева и петдесет и шест стотинки/ лева за адвокатско възнаграждение по предявените искиове.

Воден от горното, П.кия районен съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, с ЕИК: 131001375, със седалище и адрес на управление гр.София, район „Витоша“, ж.к.„Малинова долина“, ул.”Рачо Петков-Казанджията” № 4-6, представлявано от Райна Миткова – Тодорова – управител срещу В. С. Ш., ЕГН: *****, с адрес гр.П., ул.”Ч.” № 9, искиове с правно основание чл. 422, ал. 1 от ГПК във вр. с чл. 79, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД и чл. 240, ал.1 от ЗЗД и чл. 86 от ЗЗД, с които се иска да се признае за установено, че В. С. Ш., с ЕГН: *****, дължи на „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, ЕИК: 131001375, гр. София, сумата от 2 215,58 лв. (две хиляди двеста и петнадесет лева и петдесет и осем стотинки), от които: главница – 1 573,13 лв., частично претендирана главница за вноски с настъпил падеж за периода от 07.05.2021 г. до 07.04.2022 г. включително; договорна лихва – 495,19 лв., частично претендирана лихва за вноски с настъпил падеж за периода от 07.05.2021 г. до 07.04.2022 г. включително; лихва за забава – 147,26 лв. /за претендираната главница/ за периода от 07.05.2021 г. – начална дата на забава до дата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК, дължими по Договор за потребителски паричен кредит № 3814259 от 16.08.2019 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на Заявлението по чл. 410 ГПК в съда, до окончателното изплащане на сумата.

На основание чл. 38, ал.2 от Закона за адвокатурата, ОСЪЖДА „ЕОС МАТРИКС“ ЕООД, с ЕИК: 131001375, със седалище и адрес на управление гр.София, район „Витоша“, ж.к.„Малинова долина“, ул.”Рачо Петков-Казанджията” № 4-6, представлявано от Райна Миткова – Тодорова – управител, **ДА ЗАПЛАТИ** на адв. И. 3. от АК- Благоевград, процесуален представител на ответната страна, **сумата от 621,56 /шестстотин двадесет и един лева и петдесет и шест стотинки / лева,** представляваща адвокатско възнаграждение по предявените искиове.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд гр. Благоевград в двуседмичен срок от връчване на препис от същото на страните.

Съдия при Районен съд – П.: _____